

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudkyní JUDr. Danou Černou v právní věci

žalobkyně: **X**, nar. X
státní příslušnost X
bytem X
zastoupená Mgr. et. Mgr. Markem Čechovským, Ph.D.
advokátem, sídlem Opletalova 1417/25, 110 00 Praha 1

proti
žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**
sídlím nám. Hrdinů 1634/3, 140 21 Praha 4

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 24. 4. 2024, č. j. MV-48805-4/SO-2024

takto:

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 24. 4. 2024, č. j. MV-48805-4/SO-2024, se zrušuje a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení ve výši 12.228,- Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalobkyně Mgr. et Mgr. Marka Čechovského, Ph.D. advokáta.

Odůvodnění:

**I.
Základ sporu**

1. Žalobou podanou u Městského soudu v Praze se žalobkyně domáhala přezkoumání a zrušení rozhodnutí žalované ze dne 24. 4. 2024, č. j. MV-48805-4/SO-2024 (dále též „napadené

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

rozhodnutí“), kterým bylo zamítnuto její odvolání a potvrzeno rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky ze dne 31. 10. 2023, čj. OAM-123440-20/MC-2022 (dále též „prvostupňové rozhodnutí“), jímž byla podle § 87p odst. 4 ve spojení s § 87p odst. 2 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, v rozhodném znění (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), zamítnuta žádost žalobkyně o prodloužení pobytové karty rodinného příslušníka občana Evropské unie, neboť žalobkyně přestala splňovat podmínky uvedené v § 15a zákona o pobytu cizinců, což je důvodem pro ukončení přechodného pobytu na území podle § 87f odst. 1 téhož zákona. Podle § 87f odst. 5 zákona o pobytu cizinců byla žalobkyni stanovena lhůta 60 dnů od právní moci rozhodnutí k vycestování z území České republiky.

II.

Shrnutí žalobní argumentace

2. Žalobkyně namítala nesprávné posouzení otázky, zda ji lze považovat za rodinného příslušníka občana EU podle § 15a zákona o pobytu cizinců. Žalované a správnímu orgánu I. stupně vytýkala v tomto ohledu formalistický přístup bez bližšího zohlednění všech skutkových okolností, které navíc nebyly náležitě zjištěny. Rovněž namítala rozpor napadeného rozhodnutí se Směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států (dále jen „pobytová směrnice“).
3. Z hlediska posouzení nejlepšího zájmu nezletilého dítěte považuje žalobkyně napadené rozhodnutí za nepřezkoumatelné. Žalovaná v rozporu s čl. 3 Úmluvy o právech dítěte a v rozporu s judikaturou Nejvyššího správního soudu nesprávně dovodila, že nebyla povinna se zabývat zájmem nezletilého vnuka žalobkyně.
4. Žalobkyně se dovolávala přímého účinku čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a doplnila, že povinnost zabývat se dopady rozhodnutí o pobytovém oprávnění do soukromého a rodinného života žadatele a jeho rodinných příslušníků vyplývá z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu. Žalobkyně současně namítala rozpor napadeného rozhodnutí s § 2 odst. 1 a 4 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“).
5. K žalobním bodům uvedeným výše pak žalobkyně namítala, že správním orgánem I. stupně nebyl dostatečným způsobem zjištěn skutkový stav, neboť bez odůvodnění nebyly vyslyšeny důkazní návrhy žalobkyně, nebyly provedeny navrhované výsledky, ani nebyly zjišťovány bližší okolnosti života nezletilého vnuka žalobkyně, ačkoliv se přinejmenším z hlediska posouzení nejlepšího zájmu dítěte měl správní orgán I. stupně těmito okolnostmi zabývat a podrobněji je zjistit. Žalobkyně tak namítala rozpor napadeného rozhodnutí s § 3 správního řádu.

III.

Vyjádření žalované k žalobě

6. Žalovaná ve svém vyjádření uvedla, že trvá na zákonnosti a správnosti napadeného rozhodnutí. Žalobní námitky považuje za nedůvodné a odmítá je. V podrobnostech odkázala na obsah napadeného rozhodnutí, odůvodnění v části III. napadeného rozhodnutí, kde se jako odvolací správní orgán k uvedeným námitkám dostatečně podrobně vyjádřila. Dále odkázala na spisový materiál. Závěrem navrhla, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

IV.

Obsah správního spisu

7. Z obsahu spisového materiálu předloženého žalovaným správním orgánem vyplynuly následující, pro rozhodnutí ve věci samé, podstatné skutečnosti:
8. Žalobkyně podala dne 10. 5. 2022 u správního orgánu I. stupně žádost o prodloužení platnosti pobytové karty rodinného příslušníka občana EU, která jí byla vydána podle § 87b odst. 4 písm. b) zákona o pobytu cizinců, a to jako rodinné příslušnici občanů EU, kterými byli dcera žalobkyně, X a vnuk žalobkyně Y – oba občané ČR. Žalobkyně k žádosti doložila mimo jiné lékařskou zprávu ze dne 21. 9. 2022, ze které plyne, že je od 9. 5. 2020 v péči zdravotnického zařízení, kde je sledována již od roku 2019, po infarktu myokardu dochází na pravidelné roční kontroly. Z lékařské zprávy MUDr. J. K., CSc. se podává, že žalobkyně vzhledem ke své diagnóze potřebuje pomoc další osoby se správou domácnosti, zajištění nákupu potravin a ostatních základních potřeb a v případě nouze i zajištění zdravotní pomoci. Ze zprávy o pobytové kontrole ze dne 28. 7. 2022 bylo zjištěno, že na hlášené adrese pobytu žalobkyně X bydlí žalobkyně pouze se svým vnukem. Dcera žalobkyně v současnosti žije ve Z. Vnukovi žalobkyně, se kterým na území ČR žije, byl diagnostikován Aspergerův syndrom vyžadující klid, pevnou rutinu a trvalé soužití s dospělou osobou. Dne 14. 9. 2022 prvostupňový orgán vyzval žalobkyni k předložení dokladů, které by prokázaly, že je rodinným příslušníkem občana EU. Žalobkyně správnímu orgánu I. stupně doložila kopii pasu nezletilého vnuka, kopii pasu dcery, lékařskou zprávu o diagnóze nezletilého vnuka, lékařskou zprávu o současné situaci nezletilého vnuka, potvrzení o studiu nezletilého vnuka, nájemní smlouvu a exekuční příkaz na placení výživného. Navrhla provést výslechy – svůj a její dcery.
9. Dne 31. 10. 2023 vydal správní orgán I. stupně rozhodnutí, jímž žádost žalobkyně zamítl a platnost průkazu o povolení k pobytu neprodloužil. Žalobkyně podala proti tomuto rozhodnutí odvolání.
10. Žalobkyně považovala prvostupňové rozhodnutí za nepřiměřené a nepřezkoumatelné, vytýkala správnímu orgánu I. stupně nedostatečné hodnocení dopadů prvostupňového rozhodnutí do soukromého a rodinného života a rovněž, že nebyl přezkoumán nejlepší zájem nezletilého vnuka žalobkyně. Nedošlo k posouzení možnosti aplikace § 15a odst. 3 zákona o pobytu cizinců. Žalobkyně dále měla za to, že splňuje podmínky § 15a odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců.
11. Dne 24. 4. 2024 vydala žalovaná napadené rozhodnutí, kterým odvolání žalobkyně zamítla a potvrdila prvostupňové rozhodnutí správního orgánu I. stupně.
12. V odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí se žalovaná ztotožnila s právním posouzením věci prvostupňovým orgánem. Podmínkou prodloužení platnosti průkazu o povolení k pobytu vydaného rodinnému příslušníkovi občana EU je především skutečnost, že žalobkyně nepřestala splňovat podmínky uvedené v § 15a zákona o pobytu cizinců a lze ji tak nadále považovat za rodinného příslušníka občana EU ve smyslu uvedeného ustanovení. Další podmínkou je, že pobývá na území společně s občanem EU. Žalobkyně žije v ČR pouze se svým vnukem. Dcera žalobkyně žije v Z. Žalobkyně neprokázala závislost na péči či výživě. Nebylo prokázáno, že by splňovala definici rodinného příslušníka občana EU/ČR, ani podle ustanovení § 15a odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců, ani podle jiného ustanovení (§ 15a odst. 3). Žalobkyně v otázce prokázání skutečnosti, že je rodinným příslušníkem občana EU neunesla důkazní břemeno.

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

13. K otázce přiměřenosti napadeného rozhodnutí uvedla žalovaná, že nikdo jiný není závislý na pobytovému statusu žalobkyně, nikoho jiného neprodloužení doby platnosti pobytové karty neovlivní, vnuk je státním občanem ČR stejně jako jeho matka. S odkazem na ustanovení § 87f odst. 5 zákona o pobytu cizinců žalovaná poukázala na oprávnění žalobkyně podat ve lhůtě 60 dnů od právní moci rozhodnutí na území žádost o vydání povolení k dlouhodobému pobytu nebo žádost o vydání povolení k trvalému pobytu podle § 68 zákona o pobytu cizinců. K posuzování nejlepšího zájmu dítěte žalovaná uvedla, že toto není na místě, neboť se nejedná o řízení vnuka žalobkyně a o nejlepší zájem dítěte by se především měli starat jeho rodiče.

V.

Právní posouzení věci soudem

14. Městský soud v Praze na základě žaloby, v rozsahu žalobních bodů, kterými je vázán (ustanovení § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)), přezkoumal napadené rozhodnutí včetně řízení, které jeho vydání předcházelo, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Po provedeném řízení soud dospěl k závěru, že žaloba byla podána důvodně.
15. Soud při rozhodování vycházel z právní úpravy účinné ke dni vydání napadeného rozhodnutí, kdy podle § 15a zákona o pobytu cizinců:
- 1) *Rodinným příslušníkem občana Evropské unie se pro účely tohoto zákona rozumí jeho*
 - a) *manžel,*
 - b) *rodič, jde-li o občana Evropské unie mladšího 21 let, o kterého skutečně pečuje,*
 - c) *potomek mladší 21 let nebo takový potomek manžela občana Evropské unie a*
 - d) *potomek nebo předek anebo potomek nebo předek manžela občana Evropské unie, pokud je z důvodu uspokojování svých základních potřeb závislý na výživě nebo jiné nutné péči poskytované občanem Evropské unie nebo jeho manželem, nebo byl na této výživě nebo jiné nutné péči závislý bezprostředně před vstupem na území ve státě, jehož je občanem, nebo ve státě, ve kterém měl povolen pobyt.*
 - 2) *Rodinným příslušníkem občana Evropské unie se dále rozumí cizinec, který je ke státnímu občanu České republiky přihlášenému k trvalému pobytu na území ve vztahu uvedeném v odstavci 1 písm. a) až d).*
 - 3) *Rodinným příslušníkem občana Evropské unie se dále rozumí cizinec, který*
 - a) *je příbuzným občana Evropské unie nebo státního občana České republiky přihlášeného k trvalému pobytu na území a*
 1. *je v zemi, z níž pochází, osobou vyživovanou tímto občanem Evropské unie nebo státním občanem České republiky,*
 2. *je v zemi, z níž pochází, členem domácnosti tohoto občana Evropské unie nebo státního občana České republiky, nebo*
 3. *u kterého vážné zdravotní důvody naléhavě vyžadují osobní péči tohoto občana Evropské unie nebo státního občana České republiky, nebo*
 - b) *má s občanem Evropské unie nebo se státním občanem České republiky přihlášeným k trvalému pobytu na území řádně doložený trvalý partnerský vztah.*

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

16. § 15a odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců představuje transpozici právní úpravy obsažené v čl. 2 odst. 2 písm. d) směrnice, podle něhož se pro účely této směrnice rozumí rodinným příslušníkem *předci v přímé linii, kteří jsou vyživovanými osobami, a takoví předci manžela či manželky nebo partnera či partnerky stanovení v písmenu b).*
17. Podle § 87p odst. 4 zákona o pobytu cizinců *v případě žádosti o prodloužení doby platnosti průkazu o povolení k pobytu vydaného podle § 87b odst. 4 písm. b) se odstavce 1 až 3 použijí obdobně; rodinný příslušník občana Evropské unie podle § 15a odst. 3 je však povinen k této žádosti dále předložit náležitosti podle § 87b odst. 3 písm. d).*
18. Podle § 87b odst. 3 písm. d) zákona o pobytu cizinců *k žádosti o vydání povolení k přechodnému pobytu je žadatel povinen předložit jako rodinný příslušník občana Evropské unie podle § 15a odst. 3 dále doklad*
 1. *podle § 42b odst. 1 písm. d) a*
 2. *o cestovním zdravotním pojištění po dobu pobytu na území, které odpovídá podmínkám uvedeným v § 180j, a na požádání doklad o zaplacení pojistného uvedeného na dokladu o cestovním zdravotním pojištění; to neplatí, jde-li o případ uvedený v § 180j odst. 4.*
19. Podle § 87p odst. 2 zákona o pobytu cizinců *ministerstvo dobu platnosti pobytové karty neprodlouží, shledá-li důvod pro ukončení přechodného pobytu na území podle § 87f. Pokud ministerstvo neprodlouží pobytovou kartu, je ode dne nabytí právní moci rozhodnutí o neprodloužení doby platnosti pobytové karty přechodný pobyt ukončen; ministerstvo tuto skutečnost uvede v odůvodnění rozhodnutí; ustanovení § 87f odst. 4 a 5 se použije obdobně. Shledá-li ministerstvo v řízení o žádosti o prodloužení doby platnosti pobytové karty důvod pro neprodloužení doby platnosti pobytové karty, poučí žadatele nejpozději ve výzvě k vyjádření k podkladům pro vydání rozhodnutí o této skutečnosti a o důsledcích neprodloužení pobytové karty uvedených ve větě druhé.*
20. Podle § 87f odst. 1 zákona o pobytu cizinců *ministerstvo ukončí rodinnému příslušníkovi občana Evropské unie, který sám není občanem Evropské unie, přechodný pobyt na území, pokud o to rodinný příslušník občana Evropské unie požádá. Přechodný pobyt rodinnému příslušníkovi občana Evropské unie, který sám není občanem Evropské unie, ministerstvo dále ukončí, pokud přestal splňovat podmínky uvedené v § 15a nebo v § 87b odst. 1 nebo přestal na území pobývat společně s občanem Evropské unie, zejména pokud občan Evropské unie ukončil svůj pobyt na území nebo mu byl přechodný pobyt na území zrušen, za podmínky, že toto rozhodnutí bude přiměřené z hlediska jeho zásahu do soukromého nebo rodinného života rodinného příslušníka občana Evropské unie.*
21. Podle § 87f odst. 5 zákona o pobytu cizinců *pokud ministerstvo ukončí rodinnému příslušníkovi občana Evropské unie přechodný pobyt na území z důvodu uvedeného v odstavci 1, stanoví lhůtu k vycestování vždy 60 dnů ode dne nabytí právní moci rozhodnutí o ukončení přechodného pobytu na území; cizinec je v této lhůtě oprávněn podat ministerstvu na území žádost o vydání povolení k dlouhodobému pobytu nebo, jde-li o cizince, který na území pobývá nepřetržitě 5 let, o vydání povolení k trvalému pobytu podle § 68. Pokud cizinec podá ve lhůtě podle věty první žádost o vydání povolení k dlouhodobému pobytu, je oprávněn pobývat na území do nabytí právní moci rozhodnutí o jeho žádosti; po tuto dobu se jeho pobyt na území nadále považuje za pobyt na základě povolení k přechodnému pobytu. Oprávnění pobývat na území do nabytí právní moci rozhodnutí o žádosti podle věty druhé se osvědčuje obdobně jako oprávnění pobývat na území podle § 87y. Platnost dokladu nebo potvrzení osvědčujícího oprávnění pobývat*

na území zaniká nabytím právní moci rozhodnutí o žádosti o vydání povolení k dlouhodobému nebo trvalému pobytu.

22. Žalobkyně namítala, že žalovaná nesprávně zhodnotila možnost aplikace § 15a odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců a současně se nezabývala možností aplikace § 15a odst. 3 písm. a) bodu 2 téhož zákona. Při posuzování možnosti podřadit případ žalobkyně pod ustanovení § 15a zákona o pobytu cizinců žalovaná vycházela z nedostatečně zjištěného skutkového stavu věci, jelikož nebyly provedeny žalobkyní navrhované důkazy, způsobilé prokázat bližší okolnosti rodinného života žalobkyně a jejích rodinných příslušníků.
23. Výše citovaný § 15a odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců ve znění účinném ke dni vydání napadeného rozhodnutí stanoví, že rodinným příslušníkem občana Evropské unie se rozumí (i.) předek občana Evropské unie, (ii.) pokud je z důvodu uspokojování svých základních potřeb závislý na výživě nebo jiné nutné péči poskytované občanem Evropské unie, (iii.) nebo byl na této výživě nebo jiné nutné péči závislý bezprostředně před vstupem na území ve státě, jehož je občanem, nebo ve státě, ve kterém měl povolen pobyt. § 15a odst. 3 písm. a) bod 2 pak stanoví, že rodinným příslušníkem občana EU se dále rozumí (iv.) cizinec, který je příbuzným občana přihlášeného k trvalému pobytu na území a který je v zemi, z níž pochází, členem domácnosti tohoto občana Evropské unie nebo státního občana České republiky.
24. Pobytová směrnice se vztahuje pouze na občany EU, kteří se stěhují do jiného členského státu, než jehož jsou státními příslušníky, nebo v takovém státě pobývají (čl. 3 odst. 1 pobytové směrnice). Český zákonodárce ale prostřednictvím § 15a odst. 2 zákona o pobytu cizinců vyjádřil vůli, aby se ustanovení týkající se občanů EU, respektive jejich rodinných příslušníků, týkala také rodinných příslušníků občanů ČR, a aktivoval tak unijní právo v případech, které nespadají do oblasti působnosti unijního práva (viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 7. 2011, č. j. 3 As 4/2010-151, č. 2420/2011 Sb. NSS). Je proto namístě vykládat § 15a zákona o pobytu cizinců ve světle pobytové směrnice.
25. Žalovaná v odůvodnění napadeného rozhodnutí uvedla, že žalobkyně, na které leží primárně důkazní břemeno, neprokázala závislost na péči či výživě. Nebylo tedy prokázáno, že by žalobkyně splňovala definici rodinného příslušníka občana EU/ČR, ani podle ustanovení § 15a odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců či jiného (§ 15a odst. 3 písm. a) bodu 2 téhož zákona). V tomto směru odkázala na odůvodnění prvostupňového rozhodnutí, s jehož závěry vyslovila souhlas.
26. Správní orgán I. stupně k otázce tvrzené závislosti žalobkyně na výživě nebo jiné nutné péči poskytované její dcerou a vnukem odkázal na v řízení doložené lékařské zprávy, které dle jeho názoru neprokazují, že zdravotní stav žalobkyně je natolik nepříznivý, že není schopna se sama o sebe postarat bez osobní péče třetí osoby s tím, že je to žalobkyně, která se měla starat o svého vnuka. Dále konstatoval, že bylo prokázáno, že žalobkyně a její dcera spolu na území nebydlí a nesdílí společnou domácnost a uvedl, že tvrzená skutečnost, že dcera žalobkyně a svému synovi (vnukovi žalobkyně) zabezpečuje jistou finanční kompenzaci a hradí náklady na bydlení, vzdělávání apod. nebyla prokázána a nelze ji považovat za závislost na výživě ve smyslu § 15a odst. písm. d) zákona o pobytu cizinců.
27. Uvedené posouzení splnění podmínek § 15a odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců považuje soud za nedostatečné. Správní orgán I. stupně přestřel názor, že „závislostí na výživě“ se rozumí především „faktický stav, který vznikl vlivem okolností na vůli nezávislých,

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

nikoliv z vůle cizince samotného, kdy osoba (cizinec) není schopna bez materiální pomoci či nutné péče poskytované občanem EU uspokojovat své základní životní potřeby.“ Naplněním takto definovaného stavu se však již dále nezabýval, resp. bez dalšího konstatoval, že žalobkyně závislost na výživě neprokázala a že tvrzenou skutečnost, že dcera žalobkyně a svému synovi (vnukovi žalobkyně) zabezpečuje jistou finanční kompenzaci a hradí náklady na bydlení, vzdělávání apod. nelze považovat za závislost na výživě ve smyslu § 15a odst. písm. d) zákona o pobytu cizinců. Hodnocením zcela konkrétních tvrzení o finanční závislosti žalobkyně na dceři (zajištění bydlení, prostředků k obživě a pravidelné finanční podpory) se správní orgán I. stupně blíže nezabýval a bez jakéhokoli odůvodnění neprovedl žalobkyní navržené důkazy-výslechy žalobkyně a její dcery, které dle názoru soudu měly potenciál prokázat tvrzené skutečnosti, resp. mohly nepochybně přispět k zjištění stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti.

28. Podle § 169j odst. 1 a 3 zákona o pobytu cizinců v rozhodném znění *správní orgán může za účelem zjištění stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, vyslechnout účastníka řízení. Je-li to nezbytné pro zjištění stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, zejména pro posouzení, zda se nejedná o obcházení tohoto zákona s cílem získat oprávnění k pobytu, může správní orgán provést související výsledky více účastníků řízení nebo účastníka řízení a svědka odděleně ve stejnou dobu nebo bezprostředně po sobě; jiný účastník řízení ani jeho zástupce není oprávněn být souvisejícímu výsledku přítomen. Bez zbytečného odkladu po provedení všech souvisejících výsledků správní orgán seznámí účastníka řízení s obsahem protokolů o souvisejících výsledcích; do doby provedení všech souvisejících výsledků jsou protokoly o výsledcích vyloučeny z nahlížení do spisu a správní orgán nepořizuje jejich kopie. Pokud byli účastník řízení nebo svědek předvoláni k souvisejícím výsledkům a některý z nich se k výsledku nedostaví, správní orgán může upustit od provedení souvisejících výsledků a předvolat účastníky řízení nebo svědky na jinou dobu.*
29. Otázka, koho lze považovat za osobu vyživovanou, a to i ve smyslu pobytové směrnice, byla v judikatuře již řešena. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 26. 1. 2017, č. j. 5 Azs 224/2016-50 uvedl, že *„pro závěr, zda se jedná o vyživovaného cizince, je třeba posoudit veškeré individuální okolnosti daného případu, tzn. faktickou situaci stěžovatelky, zda je či není s ohledem na svou ekonomickou a sociální situaci schopna uspokojovat své základní potřeby a zda je stěžovatelce občanem Evropské unie poskytována nezbytná materiální pomoc, bez které by své základní životní potřeby nebyla schopna zajistit.“* Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 6. 2018, č. j. 9 Azs 114/2018-49 pak *„podstatná je pouze otázka, zda je žalobkyně ze strany své dcery vyživovaná z důvodů své osobní a majetkové situace.“*
30. Jak je patrné ze správního spisu, správní orgán I. stupně v průběhu správního řízení žalobkyni ani formou pohovoru ani výsledku účastníka nedal příležitost vysvětlit její pozici, přestože konzistentně v řízení tvrdila, že je závislá na své dceři, resp. v jiných ohledech i na vnukovi. Je sice pravdou, že obecně výslech účastníka není obligatorním důkazem v tomto typu řízení (v tomto případě zahajovaném na žádost). Na druhé straně – jak plyne z ustálené judikatury – i v tomto případě je výslech účastníka v cizineckých věcech obvyklý. Zároveň tedy není pravdou, že by byl výslech užíván pouze v řízeních vedených *ex officio*, ale také v řízeních vedených na žádost (viz k tomu kupř. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 9. 2022, č. j. 5 Azs 88/2020-29) Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 2. 2023, č. j. 5 Azs 349/2020-37 pak *„v určitém rozsahu nepochybně mohou existovat okolnosti relevantní z hlediska pojmu závislost, které nelze doložit listinami, a je tak zapotřebí založit úsudek o nich na základě jiných důkazních prostředků, a to zejm. výsledku cizince či jiných osob v postavení svědka. To znamená, že při výkladu pojmu „doklad“ užitého v ustanovení § 87b odst.*

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

3 písm. b) ZPC není možné omezovat zjišťování a prokazování otázky závislosti na výživě či jiné nutné péči pouze na listinné důkazní prostředky, ale za určitých okolností je nutno připustit i jiné důkazní prostředky. Mezi nimi hraje výslech cizince stěžejní úlohu, což dokládá i jeho speciální úprava v § 169j ZPC.“

31. S ohledem na shora uvedené má soud za to, že závěr správního orgánu I. stupně, že žalobkyně nesplňuje podmínky § 15a odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců byl učiněn na základě nedostatečně zjištěného skutkového stavu věci a z důvodu nevypořádání se s žalobkyní s navrženými důkazními návrhy jej lze považovat za nepřezkoumatelný. V tomto směru lze odkázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 9. 2018, č. j. 7 As 264/2017-49, dle kterého „judikatura správních soudů také konstantně dovozuje, že rozhodnutí správního orgánu je nepřezkoumatelné, jestliže se správní orgán nevypořádal s některými z [...] důkazních návrhů účastníka správního řízení (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 7. 2008, č. j. 3 As 51/2007-84).“ Vzhledem k tomu, že žalovaná uvedený závěr a postup správního orgánu I. stupně aprobovala, trpí uvedenými nedostatky rovněž napadené rozhodnutí.
32. Rovněž závěr žalované, že nebylo prokázáno, že by žalobkyně splňovala definici rodinného příslušníka občana EU/ČR podle ustanovení § 15a odst. 3 písm. a) bodu 2 zákona o pobytu cizinců je nepřezkoumatelný, neboť správní orgán I. stupně ani žalovaná se posouzením možné aplikace uvedeného ustanovení vůbec nezabývaly, přestože žalobkyně namítala, že jakožto členka domácnosti nezletilého vnuka podmínku v uvedeném ustanovení splňovala.
33. Žalobkyně dále namítala, že v dostatečné míře nebyly hodnoceny dopady prvostupňového i napadeného rozhodnutí do jejího soukromého a rodinného života a že nebyl přezkoumán nejlepší zájem jejího nezletilého vnuka.
34. Podle článku 3 Úmluvy o právech dítěte 1. *Zájem dítěte musí být předním hlediskem při jakékoli činnosti týkající se dětí, ať už uskutečňované veřejnými nebo soukromými zařízeními sociální péče, soudy, správními nebo zákonodárnými orgány.* 2. *Státy, které jsou smluvní stranou úmluvy, se zavazují zajistit dítěti takovou ochranu a péči, jaká je nezbytná pro jeho blaho, přičemž berou ohled na práva a povinnosti jeho rodičů, zákonných zástupců nebo jiných jednotlivců právně za něho odpovědných, a činí pro to všechna potřebná zákonodárná a správní opatření.* 3. *Státy, které jsou smluvní stranou úmluvy, zabezpečí, aby instituce, služby a zařízení odpovědné za péči a ochranu dětí odpovídaly standardům stanoveným kompetentními úřady, zejména v oblastech bezpečnosti a ochrany zdraví, počtu a vhodnosti svého personálu, jakož i kompetentního dozoru.*
35. Podle článku 1 Úmluvy o právech dítěte se dítětem rozumí každá lidská bytost mladší osmnácti let, pokud podle právního řádu, jenž se na dítě vztahuje, není zletilosti dosaženo dříve.
36. Podle článku 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod 1. *Každý má právo na respektování svého soukromého a rodinného života, obydlí a korespondence.* 2. *Státní orgán nemůže do výkonu tohoto práva zasahovat kromě případů, kdy je to v souladu se zákonem a nezbytné v demokratické společnosti v zájmu národní bezpečnosti, veřejné bezpečnosti, hospodářského blahobytu země, předcházení nepokojům a zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky nebo ochrany práv a svobod jiných.*
37. Přiměřeností rozhodnutí z hlediska jeho zásahu do soukromého a rodinného života cizince se opakovaně zabýval Nejvyšší správní soud, v nedávné době např. v rozsudku ze dne 27. 6. 2024, č. j. 3 Azs 86/2024-27, přičemž dospěl k závěru, že při hodnocení zásahu do práva na

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

soukromý a rodinný život je třeba za pomoci principu proporcionality vyvažovat zájmy cizince na straně jedné a protichůdné veřejné zájmy na straně druhé (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 12. 2022, č. j. 4 Azs 269/2022-25). Právo vyplývající z čl. 8 Úmluvy totiž není absolutní a poskytuje prostor pro vyvažování protichůdných zájmů cizince a státu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 1. 2023, č. j. 2 Azs 287/2022-34). Správní orgány a soudy musejí věnovat dostatečnou pozornost také hledání spravedlivé rovnováhy mezi nejlepším zájmem dítěte a případným konkurujícím veřejným zájmem. Tuto úvahu musí ve svých rozhodnutích dostatečně a přezkoumatelně vyjádřit (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 3. 2020, č. j. 5 Azs 404/2019-28, či ze dne 8. 10. 2021, č. j. 5 Azs 314/2020-52). Zájem nezletilých dětí je důležitý pro úvahu o přiměřenosti rozhodnutí vzhledem k rodinnému životu cizince, jedná se však jen o jeden z vícero zájmů, které je potřeba zvažovat (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 5. 2020, č. j. 5 Azs 220/2019-33). Hledisko nejlepšího zájmu dítěte tak nemusí vždy a za všech okolností převládnout nad konkurujícím veřejným zájmem (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 5. 2024, č. j. 1 Azs 32/2024-35). Ze shora uvedeného je však patrné, že správní orgány, potažmo správní soudy se nejlepším zájmem dítěte musí vždy zabývat, a to i v řízeních, kdy se přímo neupravují práva nebo povinnosti nezletilého dítěte, a hledisko nejlepšího zájmu dítěte tedy není rozhodujícím či zásadním kritériem, což je tento případ.

38. Hodnocení nejlepšího zájmu dítěte se přitom nevztahuje pouze na vztah dítěte s jeho rodiči, ale i na vztah s jinou pečující osobou. Zejména je nutné vzít v potaz míru péče dotyčné osoby o dítě, míru faktické závislosti dítěte na dotyčné osobě, a to s ohledem na věk, zvláštní potřeby dítěte atd., hloubku emočního vztahu dítěte k dotyčné pečující osobě atd. (srov. nález Ústavního soudu ze dne 14. 4. 2020, sp. zn. IV. ÚS 950/19).
39. Žalovaná v odůvodnění napadeného rozhodnutí uvedla, že *„posuzování nejlepšího zájmu dítěte v předmětné věci není na místě, nejedná se o řízení vnuka odvolatelky a o nejlepší zájem dítěte by se především měla starat matka a otec.“* Toto tvrzení žalované odporuje nejen shora uvedené judikatuře Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu, ale především článku 3 Úmluvy o právech dítěte, kterou je Česká republika vázána. Již správní orgán I. stupně přitom na straně 5 prvostupňového rozhodnutí uvedl, že se žalobkyně do značné míry stará o svého nezletilého vnuka, kterému byl diagnostikován Aspergerův syndrom a porucha pozornosti ADHD, což je doloženo zdravotnickou dokumentací. V dané situaci je nezbytné zájem nezletilého dítěte zohlednit a posoudit. Žalovaná pochybila, pokud tak neučinila.
40. K otázce přiměřenosti dopadu rozhodnutí do soukromého a rodinného života žalobkyně poukázaly správní orgány na oprávnění žalobkyně podat ve lhůtě 60 dnů od právní moci rozhodnutí na území žádost o vydání povolení k dlouhodobému pobytu nebo žádost o vydání povolení k trvalému pobytu podle § 68 zákona o pobytu cizinců. Soud má za to, že pouze na základě možnosti podat ministerstvu na území žádost o vydání povolení k dlouhodobému pobytu nebo, jde-li o cizince, který na území pobývá nepřetržitě 5 let, o vydání povolení k trvalému pobytu v souladu s § 87f odst. 5 zákona o pobytu cizinců nelze dovozovat automatickou přiměřenost dopadů rozhodnutí o ukončení přechodného pobytu. Takové posouzení považuje zdejší soud za zcela nedostatečné. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2022, č. j. 7 Azs 405/2021-34, na který v podané žalobě odkazovala žalobkyně, *„je dle soudu nepřiměřený další argument správních orgánů, neboť mělo-li by platit, že zásah je přiměřený, pokud si cizinec může požádat o udělení jiného pobytového statusu, pak by rozhodnutí o zrušení trvalého pobytu bylo z hlediska zásahu do soukromého nebo rodinného života cizince přiměřené vždy, neboť zákon o pobytu cizinců žádosti o nižší pobytový*

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

status nebrání. Zároveň však z žádného ustanovení zákona o pobytu cizinců nevyplývá žádná záruka, že žalobci bude jiný pobytový status přiznán.“ Přestože se v citované věci jednalo o skutkově odlišný případ (neudělení pobytového oprávnění) i v nyní projednávané věci platí, že pro žalobkyni z právního řádu nevyplývá žádná záruka, že jí bude přiznán jiný pobytový status, pokud o něj bude žádat postupem podle § 87f odst. 5 zákona o pobytu cizinců. Věcné posouzení přiměřenosti dopadů rozhodnutí o neprodloužení pobytové karty, resp. o ukončení přechodného pobytu na území do soukromého a rodinného života cizince přitom explicitně vyžaduje § 87f odst. 1 zákona o pobytu cizinců.

VI.

Závěr a náklady řízení

41. Z důvodů shora uvedených soud postupoval podle § 78 odst. 1 s.ř.s. a žalobou napadené rozhodnutí bez jednání zrušil pro vady řízení, a to pro nepřezkoumatelnost spočívající v nedostatku důvodů (§ 76 odst. 1 písm. a) s.ř.s.) a proto, že skutkový stav, který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí, vyžaduje rozsáhlé nebo zásadní doplnění (§ 76 odst. 1 písm. b) s.ř.s.) a podle § 78 odst. 4 s.ř.s. vyslovil, že se věc vrací žalované k dalšímu řízení, ve kterém bude žalovaná vázána právním názorem zdejšího soudu (§ 78 odst. 5 s.ř.s.).
42. V dalším řízení bude na žalované, aby se znovu zabývala odvoláním žalobkyně, její žádost znovu posoudila, vyšla při tom z náležitě zjištěného skutkového stavu věci a vypořádala se se všemi námitkami a důkazními návrhy žalobkyně. Své závěry ohledně splnění podmínek § 15a odst. 1 písm. d) a § 15a odst. 3 písm. a) bodu 2 zákona o pobytu cizinců, ohledně přiměřenosti rozhodnutí z hlediska jeho zásahu do soukromého nebo rodinného života žalobkyně a ohledně posouzení nejlepšího zájmu nezletilého vnuka žalobkyně pak žalovaná řádným, srozumitelným a přezkoumatelným způsobem odůvodní.
43. Výrok o nákladech řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně byla ve věci samé úspěšná, proto jí přísluší právo na náhradu účelně vynaložených nákladů řízení proti neúspěšné žalované. Náhradu nákladů řízení představuje v dané věci žalobkyní zaplacený soudní poplatek z žaloby ve výši 3. 000 Kč a z návrhu na přiznání odkladného účinku ve výši 1.000 Kč a dále náklady odměny zástupce žalobkyně spočívající v odměně za 2 úkony [§ 11 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb. – tj. převzetí zastoupení a písemné podání k soudu] právní služby v částce 3.100,- Kč za jeden úkon, celkem 6.200,- Kč (§ 7, § 9 odst. 4 písm. d), vyhlášky č. 177/1996 Sb.) a v náhradě hotových výdajů v částce 300,- Kč za jeden úkon, celkem 600,-Kč (§ 13 odst. 3 téže vyhlášky). Právní zástupce žalobkyně prokázal, že je plátcem DPH, a proto se částka zvyšuje o hodnotu příslušné daňové sazby. Celková výše nákladů řízení tedy činí částku 12.228,- Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, 657 40 Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 25. srpna 2025

JUDr. Dana Černá v. r.
samosoudkyně

Shodu s prvopisem potvrzuje X.